

COP 28: TREBALO JE 28 GODINA DA VELIKI UMOVI SHVATE DA NISU U PITANJU BITNE KLIMATSKE PROMJENE, VEĆ ENERGIJA!

Poruka zaklade Clintel:

© Zaklada Clintel/nedjelja, 31. prosinca 2023

Sve što trebamo je ljubav, novogodišnja poruka vašeg predsjednika

Dragi prijatelji i kolege,

Na kraju naporne godine, želio bih s vama podijeliti sljedeće teme.

Svjetska deklaracija o klimi

Broj potpisnika [Svjetske deklaracije o klimi](#) nastavio je rasti i ove godine (do preko 1850), posebno nakon što se novi nobelovac [John Clauser pridružio](#). Također smo vrlo sa zadovoljstvom objavljujemo da broj financijskih podupiratelja raste. Sada imamo više od 550 [prijatelja Clintela](#) (po cijelom svijetu), više od 1500 jednokratnih ili mjesečnih [donatora](#), a uz nizozemski porezni status (ANBI = organizacija za javnu dobrobit) sada imamo i [status 501\(c\)3](#) u sad. Vaša kontinuirana podrška nam to omogućuje produžiti naše aktivnosti u 2024.!

Smrznuti pogledi IPCC-a na klimu

Za Clintel, 2023. je obilježila godinu u kojoj su objavljeni ' [The Frozen Climate Views of the IPCC](#) '.

Do sada smo jedina grupa u svijetu koja je najposebnije pregledala najnoviji IPCC izvješće. [Naša otkrića su šokantna](#) i trebala bi biti udarna vijest u cijelom svijetu (zapravo, pogreške koje smo otkrili da su daleko gore od onih prethodno pronađenih koji su doveli do istrage 2010. godine Međuakademske vijeća, IAC). Nažalost, činjenice su danas još uvijek malo važne. Nije pošteno priznati znanost, ali vladaju ideološke emocije i političke ambicije.

Proboj u Dubaiju

Ova je godina pokazala uspone i padove u našim postignućima kako bismo razotkrili varljivu klimu, uzbunjivača. Srećom, pozitivna poruka stigla je s COP28, klimatskog vrha u Dubaiju. U medijima se mnogo hvalilo tamošnjim 'povijesnim pomacima'. Oni, voljni pogledati iza krajnje izjave meke poput maslaca, međutim, vidjeti da je to povijesna promjena smjera se dogodila. Kao što se i moglo očekivati, političari i mediji zadržali su ovoliki glas promijeniti pod omotom. Ukratko ću rezimirati što se stvarno dogodilo u Dubaiju:

1. Prvi put u dugom nizu od 28 klimatskih susreta, to više nije primarno o klimi, ali gotovo u potpunosti o energiji. Tijekom sastanka postupno je postalo jasno je da ljudi smatraju pitanje energije mnogo hitnijim od pitanja klime. Sve ukazuje na zastrašujuće priče o nadolazećoj klimi, a katastrofe su izgubile vjerodostojnost.

2. Još jedan spektakularan obrat događaja bio je da se fosilna goriva sada mogu

kvalificirati kao "tranzicijsko gorivo". Nisu dane čvrste izjave o tome koliko bi ta tranzicija trebala trajati (koliko je potrebno!). S druge strane, rečeno je da bi nuklearna energija mogla postati novi izvor energije nakon tranzicije.
3. Zatim, sastanak je prepoznao da siromašne zemlje imaju stvarnu priliku za razvoj samo ako njihov će se energetska sustav prvenstveno fokusirati na fosilna goriva. Nametanje prohibitivno skupe ideološke alternative, poput vjetra i sunca, stoga se čini da nisu na stolu dobro.

Jasno je da će ova zapanjujuća promjena imati velike implikacije na globalni energetska sektor. Fosilna goriva će se i dalje smatrati nezamjenjivima u funkcioniranju globalnog gospodarstva trenutno (ne čudi da su odmah nakon COP28 cijene dionica glavnih naftnih poduzeća porasla). Naravno, zaključeno je i da svijet treba postupno da se distancira ("udaljavajući se") od fosilne energije, ali sada otvoreno priznaju da to može se dogoditi samo odgovorno, ako postoje zdrave alternative. To također znači da sve glupe demonstracije o trenutnom zaustavljanju fosilnih goriva izgledaju još gluplje nakon toga COP28.

Pročitajte više o COP28 u dva izvrsna komentara [Samuela Furfarija](#) i [Rossa McKitricka](#) .

Prema sustavnom pristupu

Za 2024. želio bih predložiti sljedeću promjenu smjera, koja zahtijeva širi pogled od svih nas. Do sada je naš naglasak uglavnom bio na dvosmjernom SW- i LW-zračenju i utjecaj CO₂ na te procese. Razlog je dominantna uloga ove molekule u IPCC modelu klimatskog zatopljenja. Međutim, pokazali smo da je CO₂ neophodan za sav život našeg planeta i da je utjecaj na zagrijavanje klime najviše skroman. Više CO₂ u našoj atmosferi ima više prednosti nego mana. Prema Clintelu, ogromni troškovi net-zero politike su neodgovorni. Ovaj zaključak se u prošlosti više puta pokazao točnim, pa i ove godine.

Sada je vrijeme da naglasak prebacimo na širu sliku. Ovaj proces je već u punom tijeku sada. Proširujući naše istraživanje i fokusirajući se na sve čimbenike koji mogu biti odgovorni za klimatske promjene, postaje sve jasnije da molekula H₂O nije CO₂.

To je prije svega reguliranje promjena klime na našem vodenom planetu. U ovom procesu tri faze H₂O (krutina, tekućina i plin) igraju bitnu ulogu u prijenosu topline u nižoj troposferi gdje dominira konvekcija. Osim toga, primjećujemo da oblaci igraju ključnu ulogu u spomenutom SW- i LW-zračenju. Preporučujem nedavni naš članak kolege Demetris Koutsoyiannis: [Ponovno razmatranje efekta staklenika—hidrološki perspektiva](#) .

Međutim, postoji još nešto. Također apeliram na drugi korak. Za dovršetak sustava pristupa, moramo se više uključiti u kreiranje politike. Imajte na umu, možda ćemo postići značajan znanstveni napredak, ali ako vlade ignoriraju naše rezultate (pa čak i ometaju slobodne govore) i nastave sa svojom politikom net-zero, ništa se neće promijeniti. Stoga trebamo utjecati na političare, a to se može učiniti samo neizravno informiranjem javnosti da oni su prevareni i opljačkani! Na primjer, u mojoj zemlji nedavno je došlo do političkog klizišta, dogodilo se jer javnost više ne vjeruje starim političarima. Clintel nastavlja informativne priče – koje pokazuju istinu o klimi i energiji – bile su vrlo korisne u ovoj revoluciji!

Plan za 2024

Nastavit ćemo povećavati broj potpisnika, s naglaskom na izvrsne znanstvenike (uključujući nobelovce) i izvrsne stručnjake (uključujući inženjere i ekonomiste). Također ćemo nastaviti kritizirati IPCC zbog nepoštene znanosti. I prije svega mi ćemo nastaviti kritizirati sveučilišta i njihove krovne organizacije da su marionete nacionalnih vlada i nadnacionalnih organizacija. Znanstvene organizacije moraju ostati daleko od ideoloških pokreta i političkih ambicija. Osim toga, kako bismo bili učinkovitiji u budućnosti, stavit ćemo veći naglasak na širu sliku. To znači proširiti naše istraživanje klime uključivanjem ključne uloge molekule H₂O, naše istraživanje energije uključujući buduću ulogu nuklearne energije (uključujući sintetička goriva), a prije svega pokazivanjem široj javnosti da su prevareni i opljačkani!

Sve što trebamo je ljubav

Clintel će ostati organizacija s različitim uvjerenjima i mišljenjima. Raznolikost je naša snaga. Nitko ne zna istinu i mnogo je načina koji nas dovode na bolje društvo. Dakle, ostanimo jedinstveni, čak i kada se ne slažemo. Ono što nas drži zajedno je naša Svjetska klimatska deklaracija i naša konačna misija da naš planet učinimo boljim mjestom za život.

Zdravu i uspješnu Novu godinu svima vama,

Guus Berkhout

Predsjednik Clintela

CLINTEL NA DRUŠTVENIM MREŽAMA:

Želite se pretplatiti na naš newsletter ?

Pretplatite se ovdje

Autorska prava © 2023 Clintel Foundation.

Svoje reakcije na ovaj bilten možete poslati poštom na office@clintel.org
Ako više ne želite primati naš newsletter kliknite na poveznicu za odjavu [Odjava pretplate](#)

Clintelova Svjetska deklaracija o klimi:

<https://clintel.org/croatia-wcd/>

Ne postoji izvanredno stanje klime

Znanost o klimi bi trebala biti manje politična, a klimatske politike trebale bi biti znanstvenije. Posebno bi znanstvenici trebali naglasiti da rezultati njihovih modela nisu rezultat čarolije: računalne modele su napravili ljudi. Njihovi rezultati potpuno ovise o onome što su teoretičari i programeri postavili u njih: hipotezama, pretpostavkama, odnosima, parametrizacijama, ograničenjima zbog stabilnosti, itd. Na žalost, u glavnoj struji klimatske znanosti većina ulaznih podataka i pretpostavki nije objavljena.

Vjera u rezultate modela je vjera u ono što su njihovi autori stavili u njih. Ovo je upravo problem današnje klimatske diskusije za koju su klimatski modeli od središnjeg značaja. Klimatska znanost se izrodila u diskusiju zasnovanu na vjerovanjima, a ne zdravoj samokritičnoj znanosti. Trebamo se osloboditi naivnog vjerovanja u nezrele klimatske modele. Ubuduće istraživanje klime mora značajno više pridati važnost empirijskoj znanosti.

Ne postoji izvanredno stanje klime

Globalna mreža 1400 znanstvenika i stručnjaka je pripremila ovo hitno priopćenje. Znanost o klimi treba biti manje politična, a klimatske politike znanstvenije. Znanstvenici se trebaju otvoreno suočiti s nesigurnostima i pretjerivanjima u svojim predviđanjima globalnog zagrijavanja, dok političari trebaju bez strasti izračunati stvarne troškove, kao i zamišljene koristi svojih političkih mjera.

Prirodni i antropogeni (ljudski) faktori uzrokuju zatopljenje

Geološki podaci otkrivaju da se klima Zemlje mijenjala od postanka planeta, s prirodnim hladnim i toplim fazama. Malo ledeno doba je završilo nedavno, oko 1850. g. Zbog toga nije iznenađenje da smo sada u razdoblju zatopljenja.

Zatopljenje je puno sporije nego što je predviđeno

Svijet se zagrijava znatno manje nego što je IPCC predvidio na osnovi modeliranog

antropogenog forsiranja (zračenja). Raskorak između stvarnog i modeliranog svijeta nam govori da smo daleko od razumijevanja klimatskih promjena.

Klimatske politike se oslanjaju na neodgovarajuće modele

Klimatski modeli imaju mnoge nedostatke i ni izdaleka nisu vjerodostojni kao oruđe globalne politike. Oni preuveličavaju efekt stakleničkih plinova kao što je CO₂. Dodatno ignoriraju činjenicu da je obogaćivanje atmosfere s CO₂ blagotvorno.

CO₂ je hrana za biljke, osnova cjelokupnog života na Zemlji

CO₂ nije zagađivač. On je ključan za cjelokupni život na Zemlji. Fotosinteza je blagoslov. Više CO₂ je blagotvorno za prirodu i ozelenjivanje Zemlje: dodatni CO₂ u zraku je potaknuo porast globalne biljne mase. To je također dobro za poljoprivredu jer širom svijeta povećava prinose usjeva.

Globalno zagrijavanje nije povećalo prirodne katastrofe

Ne postoje statistički dokazi da globalno zagrijavanje pojačava uragane, poplave, suše i slične prirodne katastrofe niti da su one učestalije. No, postoji obilje dokaza da su mjere smanjivanja CO₂ emisija štetne i skupe.

Klimatska politika mora uvažavati znanstvenu i ekonomsku stvarnost

Ne postoji izvanredno stanje klime, tako da nema razloga za paniku i uzburu. Žustro se protivimo štetnoj i nerealističnoj politici nulte stope emisije CO₂ predviđenoj za 2050. Ako se pojave novi pristupi, a sigurno hoće, imamo dovoljno vremena da promislimo i ponovno se prilagodimo. Cilj globalne politike bi trebao biti „blagostanje za sve“ osiguranjem stalne pouzdane i priuštive energije. U razvijenom društvu muškarci i žene su obrazovani, stopa nataliteta je niska, a ljudi brinu o svom okolišu.

Epilog

Svjetska deklaracija o klimi je okupila vrlo različite kompetentne stručnjake iz cijelog svijeta*. Značajno znanje i iskustvo ove grupe je neophodno da bi se postigao uravnotežen, nepristran i kompetentan uvid u klimatske promjene.

Od sada nadalje ova grupa će raditi kao „Vijeće globalne klimatske inteligencije“. Vijeće CLINTEL-a će davati željene i neželjene savjete o klimatskim promjenama i energetske tranziciji vladama i tvrtkama širom svijeta.

* Ono što se računa nije broj eksperata nego kvaliteta argumenata

Što je uopće COP? COP - Conference of the Parties (konferencija o klimi) - prva je održana u Berlinu 1995. godine, i tako sve do ovogodišnje COP28 u Dubaiju.

I ovdje se vidi povećanje broja stanovnika na Zemlji (samo 90.000 predstavnika i gostiju, po Rosu Mekitriku, MSM daju 70.000). Pa ako „rade“ 13 dana (od 30.11 do 12. 12.2023.) po 12 sati (561600 sekundi), svakom predstavniku preostaje oko 6,2 sekunde za svoje izlaganje da „mlati praznu slamu“?! Valjda ima puno gostiju koji ne sudjeluju u raspravama.

U prilogu su dana dva osvrta sudionika COP28:

Ros Mekitrik: Jedina stvar koja nije u redu sa globalističkom klimatskom agendom — narod je neće imati

Smanjivanje fosilnih goriva koštaće mnogo više, nego što će to obični ljudi prihvatiti. Delegati COP28 to očigledno nisu razumjeli.

Autor članka: Ross McKitrick, Special to Financial Post

Primamljivo je odbaciti ishod COP28, nedavne konferencije Ujedinjenih nacija o klimatskim [promjenama](#) u Ujedinjenim Arapskim Emiratima, kao puko mlaćenje prazne slame, posebno "povijesni" [konsenzus UAE o tranziciji](#) daleko od fosilnih goriva. Na kraju svega, ovo je 28. Na [grafikonu](#) koji pokazuje konstantan porast globalnih emisija CO2 od 1950. Pariški sporazum iz 2015. godine sadržao je i "povijesni" zadatak koji je obavezao zemlje na dalje duboko smanjenje emisija. Ipak, deklaracija COP28 počinje priznanjem da sve strane nisu na putu da se tome povinuju.

Ipak, ne bi trebalo da zanemarimo pravo značenje konsenzusa UAE. COP sporazumi koji se koriste za fokusiranje na jednu stvar: ciljeve za smanjenje plinova sa efektom staklene bašte. Konsenzus UAE je veoma drugačiji. Tijekom svojih 196 pasusa i 10 dopunskih deklaracija to je manifest za globalno centralno planiranje. Prema sopstvenim rječima, oko 90.000 vladinih funkcionera teži nadgledanju i mikro upravljanju poljoprivredom, financijama, energetikom, proizvodnjom, rodnim odnosima, zdravstvenom zaštitom, klimatizacijom, projektovanju zgrada i bezbrojnim drugim ekonomskim i socijalnim odlukama. Sve je navodno u ime borbe protiv klimatskih promjena, ali to je samo izgovor. Makni klimu i vjerovatno će se svidjeti nečemu drugom.

Klimatske promjene ne zahtjevaju takve planove. Ekonomisti proučavaju klimatske promjene već dugi niz desetljeća i nikada nisu smatrali da je osnova da se postepeno ugase fosilna goriva, mikromenadment društvo, upravljanje rodnim odnosima i tako dalje. Mejnstrim naučni nalazi, zajedno sa mejnstrim ekonomskom analizom, propisuju umjerene politike određivanja cijena emisija koje se mnogo više oslanjaju na adaptaciju, nego na ublažavanje. Činjenica da je konsenzus UAE trenutno neobavezujući nije poanta. Bitno je šta su delegati COP28 rekli da žele da postignu. Izdvajaju se dve činjenice: u dokumentu konsenzusa

najavljeni su planovi koji bi *nanjeli ogromnu* ekonomsku štetu ako se sprovedu, *a odobren je* jednoglasno — da, od strane svih u prostoriji.

Prva točka je najbolje ilustrovana jezikom oko eliminisanja fosilnih goriva. Klimatska politika bi trebala da se radi o optimalnom smanjenju emisije plinova sa efektom staklene bašte (GHG). Kako tehnologija postepeno dozvoljava da se emisije smanje iz upotrebe goriva, možda na kraju neće biti potrebe za smanjenjem goriva. Međutim, delegati aktivista su ionako insistirali na abolicionističkom jeziku, što je eliminisanje fosilnih goriva samo po sebi okončalo. Takva goriva su naravno od suštinskog značaja za naš ekonomski životni standard, a 30 godina ekonomske analize stalno su pokazivale da bi, čak i uzimajući u obzir emisije, uzimanje goriva čovječanstvu nanjelo mnogo više štete nego koristi. Izjava o konsenzusu ignoriše ovo, čak i dok tvrdi da je vođena "naukom".

Druga točka se odnosi na činjenicu da su svi predstavnici svih vlada širom svijeta prihvatili politiku koja će, ako se sprovede, nanjeti izuzetnu štetu vlastitom narodu. Tamo gdje su vlade napravile čak i male pokušaje da preduzmu ove radikalne korake, javnost se pobunila. **To dovodi u pitanje koga delegati COP28 zapravo "predstavljaju"**. Nekoliko izabranih zvaničnika jeste prisustvovalo sastanku, ali nitko nije glasao za veliku većinu prisutnih. I ne sumnjajte: čak i kada bi neki šefovi država, bilo hrabri ili budalasti, išli u COP u namjeri da se protive cjelokupnom programu, oni bi gotovo sigurno bili prisiljeni da potpišu konačni paket.

Konsenzus UAE je najnoviji pokazatelj da prava linija rasjeda u savremenom društvu nije desna naspram ljevice, već narod naspram (u nedostatku bolje riječi) globalista. Prije deceniju ovaj izraz se čuo samo na margini zavjere. Od tada je migrirala u mejnstrim kao najprikladniji opis stalne transnacionalne birokracije koja teži da vodi sve, čak i na štetu javnosti, istovremeno se izolujući od demokratskih granica. Obilježje globalista je njihov kredo "pravila za tebe, ali ne za mene". Tisuće delegata leti u Davos ili u ovogodišnji COP, mnogi privatnim avionima, da budu tamo i večeraju dok savetuju nas ostale da naučimo da radimo bez prijevoza avionom.

I na COVID-19 i na klimatske promjene, ista elita se pozvala na "nauku", ne u znak podrške dobrom donošenju odluka, već kao talisman da opravda sve što rade, uključujući cenzurisane javne debate. Složene i neizvjesne stvari svedene su na dogmatske slogane tehnokrata koji primoravaju političke lidere na jednostrani informativni tijek. Eksperti izvan procesa su saglasni da stoje isključivo na osnovu njihove pokornosti željenom narativu, a ne na njihovom znanju ili kvalifikacijama. Kritičari su napadnuti kao čistači "dezinformacija" i "informacija". **Svako protivljenje vladinim planovima stoga dokazuje potrebu za suzbijanjem slobode govora.**

Na kraju, međutim, narod dobije poslednju riječ. I uprkos neprestanom plašenju o navodnoj klimatskoj krizi, narod toleriše klimatsku politiku samo nesumljivo, jer ne košta skoro ništa.

Klimatski pokret možda misli da ugrađivanjem u globalističku elitu može da ubrza usvajanje politike bez potrebe da pobjeđuje na izborima. U stvari, dešava se suprotno. Globalisti su optužili pitanje klime kako bi pokušali da prodaju groteskni program centralnog planiranja koji je javnost više puta odbacila. **Ako je konsenzus UAE budućnost klimatske politike, neuspjeh klimatske politike je zagarantovan.**

Ros Mekitrik, profesor ekonomije na Univerzitetu Guelph, je viši saradnik Na Frejzer institutu.

COP28: oživljavanje nuklearne energije i svijetla budućnost za fosilna goriva

Izvor: Shutterstock

Za neke se čini da je COP28 bio pomak, sa rečju "energija" koja je prvi put uključena u zaključke. Pominjanje "tranzicije daleko" od fosilnih goriva izazvalo je pometnju, ali na analizi teksta, postoji toliko rupa u zakonu da su dozvolile zemljama u razvoju da se prijave, jer – kao što je slučaj sa Pariškim sporazumom – za njih ne postoji obaveza da slijede izolovani primjer EU.

Kina, koja se smatra zemljom u razvoju, nije imala problema da se prijavi za sporazum. Što se tiče zemalja koje proizvode plin – Rusije i zaljevskih država, na primjer – one su čak oduševljene, s obzirom da se smatra da je plin tranziciona energija. Veliki gubitnici u COP28 bile su ekološke nevladine organizacije i EU, kojima je ostao neobavezujući tekst „mlačenja prazne slame“ omogućava svima da rade šta hoće, ali pre svega da dozvole da se nuklearna energija smatra tranzicionom energijom. Aplaudirali su, ali nema sumnje da kriju prazninu ovog policajca.

Kao i uvijek, posljednji dani ove 28. konferencije stranaka Okvirne konvencije Ujedinjenih nacija o klimatskim promjenama (COP) obilježeni su velikom dramom, ali se ona završila, kao i uvijek, aplauzom, zagrljajima i emocijama, kao da smo ovog puta postigli nešto izuzetno. Ipak, uprkos 27 prethodnih sastanaka, globalna emisija CO₂ nastavlja da raste. Do 2022. porasla je za 61% – zahvaljujući Covid krizi, inače bi bili u porastu za 65%.

Energija u srcu COP teksta po prvi put

Točno je da ovog puta postoje dve velike inovacije. Od samog početka, 22 zemlje potpisale su sporazum o razvoju nuklearne energije. Čak i ako je ovo na marginama konferencije (pogledajte moj članak od 11. decembra na ovom blogu), ekolozi će popiti šolju gorke kave, jer će COP28 ostati upamćen kao godina povratka nuklearne energije, pošto su ove zemlje pokazale svoju rješenosť da je ožive.

Druga velika vijest, ovog puta u zaključcima sporazuma, jeste da se riječ "energija" prvi put pojavljuje u dokumentu o donošenju odluka. Moglo bi se čak i kazati da COP28 nije bio o klimi, već o energiji. Čak i u Pariškom sporazumu, reč "energija" je izostala. Ovog puta, pojavljuje se 17 puta u tekstu na 21 stranici, što je, čini se, velika pobjeda za ekološke nevladine organizacije.

Ali to je mala utjeha. U tekstovima međunarodnih institucija svaka riječ se računa, kao što ćemo vidjeti analizom točaka 28. i 29, centralnog djela, zaključaka ovog COP28.

Katalog pobožnih želja

Tačka 28. Dalje se prepoznaje potreba za dubokim, ranim i održivim smanjenjem emisije plinova sa efektom staklene bašte u skladu sa putanjama od 1,5°C i poziva Strane da doprinesu slijedećim globalnim naporima na nacionalno određen način, uzimajući u obzir Pariški sporazum i njihove različite nacionalne okolnosti, putanje i pristupe:

Napori moraju biti nacionalno određeni, pa naime ovi zaključci nisu obavezujući; svaka zemlja odlučuje šta namjerava da uradi. Pored toga, prepoznato je da su zemlje u razvoju u "različitim" situacijama i da se zbog toga ne očekuje da odustanu od rasta svoje potrošnje energije. Riječ "razvijanje" pojavljuje se 47 puta u tekstu, pokazujući riješenost zemalja u razvoju da ne slijede mjere koje je predložila EU. Bez ove redundantnosti, jednostavno ne bi bilo dogovora.

Zapamtite da je Kina zemlja u razvoju kako su je definirale Ujedinjene nacije. Ništa se stoga ne odnosi na to, a još manje na Indiju, iako ove dvije zemlje čine 38,6% globalnih emisija CO₂.

(a) trostruki globalni kapacitet obnovljive energije i dvostruko više od globalne prosječne godišnje stope poboljšanja energetske efikasnosti do 2030.

Riječ "kapacitet" je važna jer su obnovljivi izvori koje tolerišu aktivisti – turbine na vjetar i solarni fotonaponski paneli – povremeni i promjenljivi. Njihov prosečan faktor opterećenja tijekom pet godina u EU je 23%, odnosno 11%. Turbina na vjetar zato treba da bude praćena kontrolnom elektranom više od tri četvrtine vremena, i solarnom farmom u 90% vremena. To znači da, ako želimo da izbjegnemo rasvetljavanje opterećenja, također moramo da utrostručimo instalirane kapacitete energije koja nije obnovljiva. S obzirom da afričke zemlje nemaju već instalirane te kapacitete, ne možemo očekivati da će se tamo razvijati obnovljiva energija. Vlade počinju da shvataju da bi trebalo paralelno da rade dva elektroenergeta, što je očigledno nepotrebno i skupo.

Šta više, izgradnja i podizanje novih postrojenja za obnovljivu energiju ne obavlja se električnom energijom generisanom obnovljivom energijom, već mineralima i drugim proizvodima izdvojenim sa zemlje, prerađenim, rukovanjem i transportnim korišćenjem fosilnih goriva. 2.500 tona betona koji čine bazu turbine na vjetar i 900 tona čelika u svom jarbolu ne proizvodi se od električne energije koju generišu turbine na vjetar ili solarni paneli, već iz fosilnih goriva. To je trud, ali svako povećanje obnovljive energetske infrastrukture zahtjevaće više fosilnih goriva da bi se ono proizvelo.

Što se tiče energetske efikasnosti, dok naglašavam očiglednu relevantnost ove mjere, kao što pokazujem u članku na sajtu Science-climat-énergie (www.science-climat-energie.be), ne bi trebalo da gajimo previše iluzija, jer imamo dovoljno nagoveštaja da shvatimo da je parametar energetske intenziteta, koji je suštinski pokazatelj za mjerenje relevantnosti energetske efikasnosti, je u procesu asimptotskog dostizanja. Na primjer, izolaciona ploča koja će uštedjeti energiju biće proizvedena pomoću fosilnih goriva. U opasnosti smo da se vrtimo u

krug. Upravo sam čuo da se neki ekolozi protive duplom glazuru, jer je potrebno eksploatisati više pješćanih kamenoloma.

(b) Ubrzava napore za postepeno gašenje električne energije na uglj bez abatementsa;

To je na snazi da bi se ubrzali naponi, postepeno ugasila električna energija proizvedena sagorjevanjem uglja bez hvatanja CO₂. Međutim, to će se još jednom odnositi na zemlje OECD-a, a ne na zemlje u razvoju, na čelu sa Kinom.

(c) Ubrzati globalne napore za postizanje energetske sistema neto-nulte emisije,

Praznina ove rečenice čak ne zaslužuje ni komentar. Ovakva vrsta neusklađenosti ponekad se dešava u dokumentima o kojima se pregovara u međunarodnim tijelima, kada nitko ne razumije značenje onoga što je ubacio pregovarač i to završi u konačnom tekstu.

(c) Ubrzava globalne napore za postizanje neto-nultih energetske sistema, koristeći goriva bez ugljika ili nisko-ugljičnog goriva mnogo prije ili oko sredine stoljeća;

Ljudi koji su napisali ovu rečenicu vjerovatno su imali sintetička goriva na umu. Ona ne postoje, kao što sugerira kraj rečenice. Šta više, da biste ih proizveli, ukoliko ne vjerujete u postojanje vječitog kretanja, morate da koristite druge oblike energije, jer slobodna energija ne postoji. Ova sintetička goriva se proizvode od vodika, molekula koje ne postoje u prirodi i koji mora da se proizvede iz... energija. Upućujem vas na moju knjigu "L'utopie hydrogène" za još objašnjenja. Ovaj vodik mora da reaguje sa CO₂ koji je proizveden fosilnim gorivima ili uhvaćen iz atmosfere tako što će potrošiti ogromne količine energije. COP28 ulazi u naučnu fantastiku.

(d) "tranzicija dalje" od fosilnih goriva u energetske sistemima na pravedan, uređen i pravedan način, ubrzavajući akciju tijekom ove kritične decenije da bi dostigla nulu do 2050.

Ovaj neologizam koji se teško prevodi omogućio je postizanje sporazuma između zemalja koje proizvode fosilna goriva i njihovih klevetnika, izbjegavajući postupno ukidanje, koje je već bilo odbijeno u COP 26 u Glasgowu u pogledu uglja. Ne samo da ovaj glagol ukazuje na nejasnu tranziciju, već je ublažen gotovo suvišnim "pravednim, urednim i pravednim" mjerama zaštite kako bi se osiguralo da oni koji to ne mogu da priušte ne moraju da naprave tranziciju. Još jednom, zemlje u razvoju – posebno Afrika, Kina i Indija – pogođene su samo ako je tranzicija "pravedna i pravedna". Ova rupa u zakonu je toliko nejasna da bi čak mogla da se primjeni, na primjer, na određene zemlje članice EU.

Kakve veze ima fraza "u skladu sa naučnim dokazima"? Da podvučem insistiranje IPCC-a na ovoj tranziciji? Da udovoljim Saudijskoj Arabiji, koja je samo blago osporila IPCC-ove tvrdnje, kao što sam naglasio u drugom članku ove nedelje?

(e) Ubrzati tehnologije nulte i niske emisije, uključujući, ali ne ograničavajući se na obnovljive izvore, nuklearne, smanjene i tehnologije uklanjanja kao što su hvatanje ugljika, korišćenje i skladištenje, posebno u sektorima u kojima je teško smanjiti emisije, i proizvodnju vodika sa niskim ugljikom;

Ovo je druga velika novina ovog COP-a: nuklearna energija se izričito pominje. Ne može se pominjati obnovljiva energija bez pominjanja neizostavne nuklearne energije.

U ovom pasusu, korisnici uglja će pronaći rupu u zakonu pominjanjem hvatanja ugljika, tehnologije koja za sada nema industrijsku primenu osim da proizvodi više ugljikovodika tako što će ih ponovo ugraditi u bunare kako bi povećala pritisak i podstakla izbacivanje nafte i plina.

(f) Ubrzati i značajno smanjiti globalne emisije ugljen-dioksida, uključujući emisiju metana, do 2030.

Ovaj pasus je truzizam koji se koristi od Okvirne konvencije o klimatskim promjenama usvojene u Riju 1992.

(g) Ubrzati smanjenje emisija iz drumskog transporta preko niza staza, uključujući kroz razvoj infrastrukture i brzo raspoređivanje vozila sa nultom i niskom emisijom;

Ova točka je interesantna ne za ono što piše, već za ono što ne piše. Uprkos preziru ekoloških nevladinih organizacija, zračni saobraćaj se ne pominje. Neće vam promaći da je sve više na udaru, iako je duboko poboljšala porodične odnose između populacije privremeno razdvojene načinom života muškaraca i kompanija. Kada učim svoje učenike pojmu spoljašnjih troškova energije, tako dragim ekolozima, pričam i sa njima o unutrašnjim prednostima energije, ilustrujući to sa radošću porodičnih okupljanja koja putovanje avionom donosi.

I da li je slučajno da avijacija nije osuđena na propast? Dvije nedelje prije ove konferencije UN održan je avio-šou u Dubaiju, gde su avioni kupljeni kao „vrući kolači“, posebno od strane aviokompanija Ujedinjenih Arapskih Emirata, koje su bile domaćini ovog COP-a (pogledajte moj članak 'Sektor avijacije je na oblaku devet... leti visoko' u PAN.be).

Što se tiče pominjanja razvoja putne infrastrukture, ovo je znak da borba protiv emisije CO₂ ne ograničava cestovni transport.

(h) Postepeno ukidanje što je prije moguće neefikasnih subvencija za fosilna goriva koje se ne bave energetske siromaštvom ili obezbeđuju pravedne tranzicije;

U ovoj rečenici svako može da nađe ono što želi da brani. Zato što je nekvalifikovana riječ "neefikasna" relativna. Efektivnost subvencija u Francuskoj ne može se porediti sa efektivnošću subvencije koja omogućava državljaninu ili transporteru u siromašnoj zemlji da plaćaju gorivo za svoje komercijalno vozilo. Pored toga, u pasusu se ističe da, ako želimo da se borimo protiv energetske siromaštva, moramo da nastavimo da subvencioniramo fosilna goriva.

Siromašni će ponijeti mnogo prije veći teret, nego što se fosilna goriva iskoriste.

Točka 29. Prepoznaje da tranziciona goriva mogu da igraju ulogu u olakšavanju energetske tranzicije, uz istovremeno obezbeđivanje energetske bezbjednosti;

Termin "tranziciona goriva" je zaista množina. Pre nekoliko godina, čak je i Evropski parlament smatrao da je prirodni plin "energija mosta" na putu ka obnovljivoj energiji; Šalio sam se u to vrijeme da to nije most, već vijadukt, jer je plin neopoziv. Dakle, jasno je da se za Rusiju i zaljevske države – a možda čak i licemjerno za Vašington – sve radi o prirodnom plinu. Svijet ne može bez korišćenja sve više prirodnog plina, energije koja je čista, obilna, dostupna i jeftina. **Pogledajte samo kako se Evropska unija trudi da zamjeni ruski plin plinom iz mnoštva drugih zemalja, jer znamo da nećemo moći bez ove energije koja proizvodi CO₂ još dugo vremena.**

Ali za zemlje sa rezervama fosilne energije – uključujući ugalj – posebno u Africi, ovaj pasus im omogućava da proizvode sopstvenu fosilnu energiju za prodaju, tako da imaju finansijska sredstva da investiraju u skupe obnovljive izvore. Nezaustavljivo je: želimo da pozelene, ali nam treba novac, koji ćemo akumulirati prodajom fosilnih goriva! Ali pošto ne postoji definicija ovog čudnog izraza, čak bi i Kina vrlo lako mogla da tvrdi da je ugalj njegova tranziciona energija ka prirodnom plinu ili nuklearnoj ili obnovljivoj energiji.

Ali iznad svega, ovaj pasus se završava osnovnim prioritetom bezbjednosti snabdjevanja energijom. To znači da nam korišćenje neborovnog argumenta bezbjednosti omogućava da radimo šta god poželimo.

Štaviše, dok točka 28. na energiju ima osam pod-točaka, samo ova mala rečenica formira točku 29, kao da je dodata nakon što je prethodna točka izrađena, kao da podvlači kontradiktornost sa ostatkom teksta, kao da pokazuje da je to pravi zaključak COP28.

Bravo Ujedinjenim Arapskim Emiratomima

Sve ove činjenice podvlače prazninu COP-a od 1995. godine. Svaki od 90.000 učesnika u Dubaiju može nešto da nauči iz ovoga, jer za ovo su se borili, bez obzira na to koliko su udaljeni. Sultan Al Džaber, koji je predsjedavao COP28, učinio je da izgleda kao da je ovaj COP bio uspješan za protivnike fosilnih goriva, uvjeravajući nas da se ništa neće promijeniti. Da li je čitao "Le Guépard" Đuzepea Tomasija di Lampeduze, u kojem se navodi da "Ako želimo da sve ostane kako jeste, sve mora da se promjeni"?

COP29 će biti održan u Bakuu, gde su porodice Nobel i Rotšild doprinele rađanju naftne industrije u 19. stoljeću. Azerbejdžan je i dalje veoma aktivan u nafti, snabdevajući 2/3 nafte koju koristi Izrael, ali sve više u plinu. Srbija je upravo otvorila plinovod za Bugarsku za uvoz plina iz Bakua. Ova kavkaska zemlja će takođe napraviti prelazak na više fosilnih goriva, kako za sebe, tako i za EU, koja se „udvara“ da nabavi neruski plin. Postoji šansa da će se COP29 takođe završiti u korist fosilnih goriva.

Shvatanje da COP želi da intervenira u upravljanju životima ljudi kroz njihovu potrošnju omogućuje Europljanima da pokažu svoje nezadovoljstvo na europskim izborima 9. juna 2024. godine, jer je krajnji rezultat da im se nametne skupa energija, dok ostatak svijeta nastavlja da koristi obilnu i jeftinu energiju.

COP ili ne, europski izbori ili ne, jedno je sigurno: globalne emisije CO₂ će nastaviti da rastu.

Autor

Samuel Furfari je politehnički inženjer i doktorirao je primenjene nauke na Université Libre de Bruxelles. On je 36 godina bio visoki zvaničnik Generalne direkcije Europske komisije za energetiku. On je profesor geopolitike i energetske politike već 20 godina, trenutno na ESCP-Londonu i već 18 godina na Université Libre de Bruxelles. Autor je brojnih tekstova i 18 knjiga o energetici i održivom razvoju. Njegova najnovija knjiga je "Energetska nesigurnost. Organizovano uništavanje konkurentnosti EU".

Microsoft*
TranslatorX

A što kažu naši MSM?

U četvrtak počinje COP28, što morate znati o ovoj klimatskoj konferenciji

Izvor: Jess Shankleman/Bloomberg News

29. studeni 2023, 13:13 Dvotjedni skup u Dubaiju počinje 30. studenoga

Očekuje se oko 70 tisuća gostiju. U fokusu postupno odustajanje od fosilnih goriva

Svjetski čelnici će se u prosincu okupiti u Dubaiju na godišnjem skupu o pitanju klimatskih promjena (COP28), a među ključnim temama bit će smanjivanje uporabe fosilnih goriva ako ne i potpuno postupno odricanje od te vrste energenata.

Također su među glavnima teme poput mehanizama za prilagodbu ekstremnim vremenskim prilikama, trgovanje emisijama ugljika i novi fond koji bi trebao poslužiti za plaćanje gubitaka i štete prouzročene globalnim zatopljenjem.

Ove je godine čovječanstvo ponovno bilo svjedokom razarajućih učinaka klimatskih promjena na planet. Ljetna sezona na sjevernoj polutci bila je najtoplija globalno otkako se mjeri. U rujnu je najmanje pet tisuća ljudi izgubilo život u Libiji u mediteranskoj oluji Daniel, dok je požar na havajskom otoku Maui ubio najmanje 115 osoba.

Kada se održava COP28?

Skup započinje 30. studenoga i predviđeno je da završi 12. prosinca. Premda je predviđeno trajanje od dva tjedna, uobičajeno je da se produlji za dan ili dva dok se delegacije natežu oko teksta zaključaka i završnog priopćenja.

Gdje se COP28 održava?

Ove godine rotirajuće predsjedanje imaju Ujedinjeni Arapski Emirati (UAE), a skup će se održati na prostoru Expo Cityja u Dubaiju. Premda je bilo mrštenja kada je jedan od najvećih proizvođača nafte na svijetu izabran za domaćina, UAE ističe da je u dobroj poziciji uvjeriti druge zemlje bogate naftom i plinom da ubrzaju smanjivanje ugljičnih emisija.

Što je COP28?

To je godišnji skup gotovo 200 država, u organizaciji Ujedinjenih naroda, na kojemu se razgovara o uklanjanju uzroka klimatskih promjena koje čovjek potiče te o prilagodbi na rast temperatura. Skup se održava 28 godina. Izvorna ideja prije gotovo tri desetljeća bila je stvaranje multilateralnog procesa u kojemu će svatko imati jednako pravo glasa o tome kako

bi svijet na najbolji način smanjio emisije stakleničkih plinova. U stvarnosti, postoji tvrdi jaz između bogatih i siromašnih zemalja. Zemlje u razvoju ističu da su se razvijene zemlje u proteklih 100 godina obogatile stvaranjem industrija utemeljenih na fosilnim gorivima te da bi one trebale smjeti učiniti isto.

Proces COP ostvario je napredak u Parizu 2015. kada su se sve zemlje prvi put usuglasile osigurati da rast temperature ostane ispod dva stupnja Celzija u odnosu na predindustrijsko doba i postavile gornju razinu zagrijavanja na 1,5 stupanj. Da bi se to ostvarilo, emisije moraju doseći neto nultu točku do sredine stoljeća.

Premda je pariški dogovor bio ključni događaj, u njegovoj primjeni ima problema. Svaka zemlja članica bi se morala obvezati na iskazivanje načina na koji kani pridonijeti cilju držanja rasta temperature pod kontrolom, no ti planovi zasad se ne čine dovoljnima. Ove godine će prvi put biti napravljen njihov pregled, odnosno procjena napretka.

Koliko će ljudi sudjelovati na skupu COP28?

Očekuje se da će ovogodišnji samit biti najveći dosad s više od 70 tisuća ljudi. COP21 u Parizu i COP26 u Glasgowu 2021. imali su više od 40 tisuća registriranih sudionika, dok ih je prošle godine u Egiptu bilo 33 tisuće.

Tko može sudjelovati na skupu COP28?

U središtu zbivanja su pregovarači, odnosno državni službenici iz 197 zemalja koji dva tjedna iza zatvorenih vrata razrađuju detalje sporazuma koji bi trebao dovesti do djelovanja na temi klimatskih promjena. Često pregovarače prate ministri, a nekad i šefovi država kako bi pomogli postizanju dogovora. Konsenzus je ključan jer glas svake zemlje ima jednaku težinu bez obzira na veličinu.

No, ne sudjeluju samo predstavnici vlada. Skupine civilnog društva i poslovni ljudi također se pojavljuju kako bi se njihov glas čuo na marginama skupa. Naravno, događaj je nakrcan i novinarima.

Zašto je COP28 važan?

Ovo je prvi put od Pariškog sporazuma da će zemlje razmotriti postignut napredak. Odgovor već znamo. Ne napreduje se dovoljno brzo u smanjivanju emisija, odnosno ritmom koji je predviđen u Parizu. Taj će pregled vjerojatno stvoriti pritisak da se stvari ubrzaju.

Nakon skupa u Dubaiju, države će imati vremena do 2025. podnijeti nove nacionalne planove za borbu protiv klimatskih promjena, a to će stvarno pokazati ide li svijet u dobrom pravcu.

Neke bogate zemlje, posebice u Europi, potiču preuzimanje strožih obveza do 2025. godine, kao što je prihvaćanje odricanja od fosilnih goriva i zaustavljanja rasta emisija. To je vrlo upitno za neke zemlje u razvoju poput Indije koje fosilna goriva vide ključnima u rastu njihovih ekonomija.

Ovogodišnji COP će biti ključan i za pitanje financiranja. Bogate zemlje su ispunile obećanje da će prikupiti 100 milijardi dolara godišnje za pomoć siromašnim zemljama u suočavanju s najgorim učincima klimatskih promjena. No to je tek djelić novca u usporedbi s 2,5 bilijuna dolara godišnje koliko je potrebno do 2030. godine.

Pregovarači nastoje postići dogovor o novom kolektivnom cilju financiranja borbe protiv klimatskih promjena nakon 2025. godine. Izvorno, od bogatih se zemalja koje su odgovorne za najveći dio povijesnih emisija očekivalo da uskoče, no sada zemlje poput Gane pozivaju da se to proširi i na druge velike ekonomije poput Kine koja je najveći svjetski izvor plinova koji zagrijavaju Zemlju.

Prvih par dana skupa COP28 bit će označeni nizom priopćenja svjetskih čelnika o djelovanju protiv emisija metana iz fosilnih goriva, održivijoj proizvodnji hrane i poljoprivredi te o utrostručenju kapaciteta pogona na obnovljive izvore. Očekuje se da zemlja domaćin najavi fond vrijedan više milijardi dolara za investicije u tehnologije koje pomažu ostvarenju klimatskih ciljeva.

Može li COP28 biti neuspješan?

Pravi je neuspjeh kada se nakon dva tjedna sastanaka ne može postići sporazum. To se dogodilo u Madridu 2019. kada se sudionici nisu mogli dogovoriti o kompromisu u konačnom tekstu u više područja. I COP21 održan 2009. u Kopenhagenu također se smatra neuspjelim. Pregovarači nisu tada uspjeli postići obvezujući dogovor o smanjenju emisija stakleničkih plinova koji je trebao zamijeniti Protokol iz Kyota nakon njegova isteka 2012. godine.

No čak i ako se postigne dogovor oko konačnog teksta, mnoge zemlje, a posebice male otočne nacije, to će vidjeti kao neuspjeh ako se ne dogovori snažnija predanost odricanju od fosilnih goriva i ograničavanju rasta globalnog zagrijavanja do 1,5 stupnja Celzija. Rizik je ove godine da predsjedatelj COP-a neće biti doživljen dovoljno nepristrano da bi mogao posredovati u postizanju dogovora.

Zasad izgleda da su najveći svjetski uzročnici emisija stakleničkih plinova raspoloženi za kompromis. Lideri Kine i SAD-a su se ovoga mjeseca usuglasili da ubrzaju klimatsko djelovanje te podupru globalne napore za utrostručenjem kapaciteta na obnovljive izvore do 2030. godine. U tom smislu nastojat će ubrzati izgradnju domaćih zelenih kapaciteta koji bi zamijenili ugljen, naftu i plin te unaprijediti suradnju u ograničavanju emisija dušikova oksida i metana, dva posebice opasna staklenička plina.

Tko je predsjedatelj skupa COP28?

UAE je za tu ulogu imenovao Sultana **Ahmeda Al Jabera** koji je na čelu tamošnje državne naftne tvrtke Abu Dhabi National Oil Co. To je potaklo puno zagovornika zaštite okoliša da proglase upitnom njegovu nepristranost. Njegovi zagovornici ističu pak da je on i predsjednik državne tvrtke Masdar koja je posvećena obnovljivim izvorima i jedna je od najvećih svjetskih tvrtki koja razvija solarne kapacitete.

Sultan Ahmed Al Jaber, predstavnik zemlje domaćina koji predsjedava skupom COP28

COP28: Napuštanje fosilnih goriva ili hvatanje ugljika?

01.12.2023. Zadnja izmjena 19:39

Autor: Kristina Pešić/Hina/HRT/Dnevnik

Pri kraju najtoplije godine u povijesti mjerenja svjetski čelnici okupili su se u Dubaiju na dvodnevnom skupu COP28, redovitoj, godišnjoj UN-ovoj konferenciji o klimi. Već na početku postali su vidljivi različiti pogledi na metode kojima bi svijet trebao smanjiti emisije ugljikova dioksida. Hrvatsku predstavlja premijer **Andrej Plenković** koji je poručio da su klimatske promjene najveći izazov od svih kriza s kojima se suočavamo.

Gordan Žvanović javio se iz Dubaija u HTV-ov središnji Dnevnik:

Plenković: Moramo nastaviti ulagati u obnovljive izvore energije 15:19

Premijer Andrej Plenković rekao je na Konferenciji UN-a o klimatskim promjenama da Hrvatska mora nastaviti ulagati u obnovljive izvore energije. Dodao je da su ciljevi ove konferencije ubrzanje energetske tranzicije, povećanje ulaganja u energetska učinkovitost i smanjenje uporabe fosilnih goriva.

- Ključ ove konferencije je da se ubrza tranzicija, dakle, s fosilnih goriva na obnovljive izvore energije. Da se ubrzaju investicije na energetska učinkovitost i da se smanji korištenje fosilnih goriva, istaknuo je.

Tri predsjednika bojkotirala službenu fotografiju zbog Lukašenka 13:44

Šefovi država Litve, Latvije i Poljske odbili su pozirati na službenoj fotografiji svjetskih čelnika zbog prisutnosti bjeloruskog predsjednika **Aleksandra Lukašenka**, kojeg čelnici

Europske unije (EU) optužuju za represiju protiv bjeloruske oporbe i za savezništvo s Rusijom.

Čelnici Litve, Latvije i Poljske - svi vjerni saveznici Ukrajine - opravdali su svoju odluku da se ne pojave na tradicionalnoj fotografiji otvaranja, tzv. "family photo", COP28 prisutnošću bjeloruskog moćnika. - Mi to zovemo "obiteljskom fotografijom", Lukašenko nije dio naše obitelji, rekao je litavski predsjednik **Gitanas Nauseda** u izjavi poslanoj AFP-u.

- Bilo bi licemjerno stajati rame uz rame s čelnikom zemlje koja je postala pozadinska baza za rusku agresiju protiv Ukrajine i raspravljati o budućnosti svijeta i klimatskim promjenama kao da to nije ništa, rekao je Nauseda. Litva i Latvija, dvije bivše sovjetske republike, među najžešćim su ruskim kritičarima i zagovornicima povećanja masivne vojne pomoći Kijevu. Dvije zemlje i Poljska optužile su vlasti u Minsku da su orkestrirale priljev migranata u EU, u pokušaju destabilizacije regije.

Meloni pozvala na zdravu hranu za sve, Iran napustio konferenciju

Talijanska premijerka **Giorgia Meloni** u pozvala je da zdrava hrana ne postane namijenjena samo bogatima, a sintetička i ona proizvedena u laboratoriju siromašnima. Meloni je na klimatskom skupu upozorila protiv svijeta u kojem bogati jedu prirodnu, a siromašni sintetičku hranu s nepredvidljivim utjecajem na zdravlje, prenosi talijanska agencija ANSA.

To nije svijet kojeg želim vidjeti, nastavila je talijanska premijerka, pa pozvala na zdravu hranu za sve. Jordanski kralj Abdullah u svom je obraćanju pozvao da se o klimatskim promjenama ne govori izolirano od humanitarnih tragedija koje se odvijaju oko na. Dok se trudimo nadoknaditi izgubljeno vrijeme i napredak ne smijemo zaboraviti najranjivije. Zajednice pogođene sukobima, izbjeglice i zemlje u razvoju ne smiju biti ostavljene same u borbi protiv globalnog problema.

- Niti možemo ostati po strani dok masovno uništenje i nemilosrdan rat u Gazi prijete sve većem broju ljudi i sprječava napredak prema boljoj globalnoj budućnosti, rekao je Abdullah. Predstavnici Irana napustili su konferenciju zbog prisutnosti delegata iz Izraela, prenijela je agencija France Presse.

Brazilski predsjednik **Luiz Inácio Lula da Silva** također je upozorio da danas nijedna zemlja ne može riješiti svoje probleme sama. Obavezni smo djelovati zajedno izvan naših granica. Brazil je spreman predvoditi kao uzor, rekao je čelnik države zadužene za upravljanjem Amazonskom prašumom, 'plućima svijeta'.

Svijet je već uvjeren u potencijal obnovljivih izvora energije. Sad je vrijeme da krenemo s raspravom o sporosti kojom dekarboniziramo planet i kako da idemo prema ekonomiji koja će manje ovisiti o fosilnim gorivima, rekao je Lula na skupu u Emiratima, zemlji koja planira proširenje naftne proizvodnje, prenosi Reuters. Premijer Indije **Narendra Modi**, predstavnik najmnogoljudnije države na svijetu, upozorio je kako nema puno vremena da se isprave pogreške prošlog stoljeća.

Tijekom prošlog stoljeća mali dio čovječanstva je neselektivno iskorištavao prirodu. No cijelo čovječanstvo plaća cijenu za to, posebno stanovnici globalnog juga, rekao je Indijac. Zemlje u razvoju zamjeraju državama zapada koje su zbog ranijeg industrijskog razvoja temeljenog na 'prljavijim' energentima kumulativno većinom zaslužne za svjetske emisije kroz povijest, a

sada pozivaju sve zemlje da napuste fosilna goriva. Modi je najavio i kako Indija želi biti domaćin COP-a 2028. godine. Iduće godine bi se sustavom rotacije skup trebao održati u istočnoj Europi, no točna lokacija još nije poznata.

Različiti pogledi: Napuštanje fosilnih goriva ili hvatanje ugljika? 12:40

Različiti pogledi na metode kojima bi svijet trebao smanjiti emisije ugljikova dioksida već su vidljivi na samom početku klimatskog skupa na kojem je glavni tajnik UN-a pozvao na napuštanje fosilnih goriva dok predstavnik predsjedavajućih Emirata smatra da je odgovor u "hvatanju ugljika".

Glavni tajnik Ujedinjenih naroda **Antonio Guterres** pozvao je na budućnost bez fosilnih goriva, upozorivši da ne postoji drugi način da se smanji globalno zagrijavanje.

- Ne možemo spasiti planet koji gori vatrogasnim crijevom od fosilnih goriva, rekao je Guterres u govoru na summitu. Dan ranije aktualni predsjedavajući COP-a **Sultan al-Džaber** pozvao je na prihvaćanje fosilnih goriva u budućnosti. UAE, zemlja koja je svoje bogatstvo izgradila na nafti, pa i grad u kojem se klimatski skup održava, u svojim projekcijama planira proširenje proizvodnje fosilnih goriva.

Al-Džaber, istovremeno i predsjednik emiratske državne naftne kompanije i tvrtke za obnovljive izvore energije, brani svoju poziciju koju mnogi smatraju licemjernom, tvrdeći da UAE puno ulaže i u obnovljive izvore energije te je prva arapska zemlja koja je potpisala Pariški sporazum. Al-Džaber tvrdi i da on kao 'naftaš' ima veću sposobnost utjecaja na naftne tvrtke. I dok Guterres poziva na potpuno napuštanje fosilnih goriva, predsjedavajući COP-om smatra kako svijet mora zadržati te energente, ali postati ozbiljan oko tehnologije hvatanja ugljikovog dioksida. Aktivisti tvrde kako je pozivanje na tu metodu način da bi naftne kompanije zadržale status quo te da je bajka kako se njome mogu smanjiti emisije.

Fosilna goriva danas su zaslužna za oko 75 posto svjetskih emisija stakleničkih plinova.

Cilj tehnologije hvatanja ugljika je da se pri izgaranju fosilnih goriva sprječava izlazak CO₂ u atmosferu, a većina trenutnih metoda uključuje da se taj spoj sprema pod zemlju, piše sveučilište MIT. To američko sveučilište dodaje kako se trenutno hvata oko 45 milijuna tona ugljikovog dioksida, što odgovara emisijama oko 10 milijuna automobila. Financial Times piše kako tehnologija hvatanja tog spoja postoji već desetljećima, no da je trenutno diljem svijeta aktivan samo 41 takav projekt.

Ideju da ona može biti rješenje za smanjenje emisija umjesto napuštanja fosilnih goriva kritizirala je i Međunarodna agencija za energetiku (IEA), odbacivši pretjerana očekivanja i oslanjanje na tu tehnologiju. Prošle godine u hvatanje ugljika je investirano rekordnih tri milijardi dolara, tvrdi IEA, no aktualni planovi su nedovoljni kako bi se ostvarile trenutna obećanja država o nultim emisijama. Projekcija je da će se do 2030. hvatati 115 milijuna tona CO₂, a za nulte emisije do kraja desetljeća potrebno je stići do milijarde tona, upozorava IEA.

Plenković: Klimatske promjene najveći su izazov za čovječanstvo 11:15

Od svih kriza s kojima se suočavamo, klimatske promjene najveći su izazov za čovječanstvo, napisao je premijer **Andrej Plenković** na platformi X, na kraju godine koju su znanstvenici proglasili najtoplijom od početka mjerenja te u kojoj je svijet pogodio niz prirodnih katastrofa. Snažnija međunarodna suradnja nema alternativu. Na UN-ovoj konferenciji o klimi u Dubaiju Hrvatska se zalaže za ubrzanje zelene tranzicije i smanjenje emisija ugljikovog dioksida, dodao je Plenković, s kojim je u Emirate stigao i ministar gospodarstva **Davor Filipović**. Očekuje se da će premijer na konferenciji, smatranoj i najvećim političkim skupom na svijetu, održati niz bilateralnih sastanaka. U petak će sudjelovati na događaju na visokoj razini o pitanju klimatske adaptacije, a svoje obraćanje održat će dan kasnije.

28. skup Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama održava se na prostoru Svjetske izložbe (EXPO) koji se prostire na tridesetak nogometnih igrališta. U Dubai, grad izgrađen na prihodima od nafte, stiglo je više od 80 tisuća delegata, političara, predstavnika poslovnog svijeta, novinara, stručnjaka, ekonomista i ekologa. U UAE-u će se po prvi puta govoriti o dosadašnjem napretku svijeta u postizanju zacrtanih ciljeva iz Pariza iz 2015. godine. U francuskoj prijestolnici odlučeno je ograničiti globalno zagrijavanje na ispod dva Celzijeva stupnja. Tehničko izvješće objavljeno u rujnu zaključilo je da je svijet daleko od zacrtanog te da je mnogo više potrebno na svim frontama.

Kao i uvijek, u središtu rasprava bit će novac. Bogate zemlje obvezale su se na financijsku pomoć državama u razvoju kako bi im pomogle u nošenju s posljedicama klimatskih promjena te u tranziciji, no to obećanje zasad nije ispunjeno niti je dogovoreno tko bi trebao plaćati i koliko.

Charles III. pozvao na hitan oporavak okoliša 11:00

Britanski kralj **Charles III.** rekao je u petak u Dubaiju da svijet "strahovito" zaostaje glede rješavanja problema klimatskih promjena te da će se svjetska ekonomija naći u velikoj opasnosti ukoliko se okoliš ubrzo ne oporavi. U govoru na otvaranju konferencije, Charles je svjetskim čelnicima poručio da opasnosti vezane uz klimatske promjene više nisu tako daleke te ih pozvao da se više angažiraju po tom pitanju.

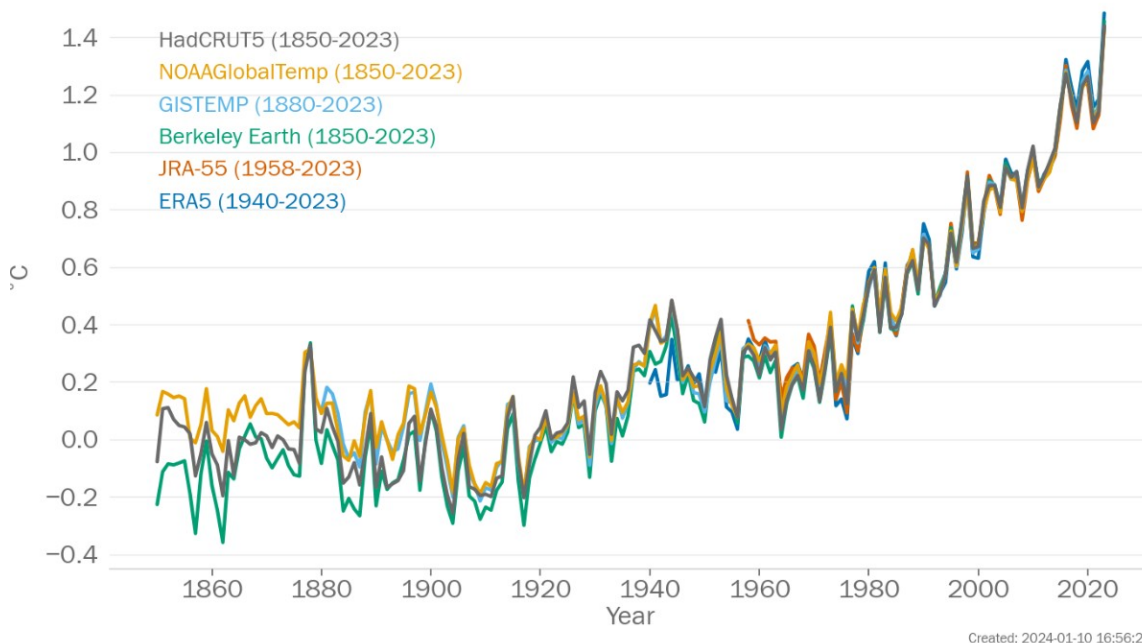
- Svim srcem žudim da se COP28 pokaže kao još jedna prijelomnica prema istinskoj transformaciji, rekao je britanski monarh aludirajući na klimatski summit 2021. u Francuskoj.

- Vidimo da smo dosegli alarmantne kritične točke, upozorio je Charles III.

Charles je govorio o utjecaju klimatskih pojava na globalnoj razini, podsjećajući na poplave u Indiji i Pakistanu te razarajuće šumske požare u SAD-u, Kanadi i Grčkoj. - Ako ubrzo ne popravimo štetu i obnovimo prirodno bogatstvo - jedinstvenu ekonomiju prirode utemeljenu na skladu i ravnoteži, koja je naš konačni održavatelj, naša vlastita ekonomija i opstanak će doći u pitanje, rekao je. Kralj ima ceremonijalnu ulogu, ali na skupu u Ujedinjenim Arapskim Emiratima nastupa u ime britanske vlade. Charles u govoru nije izdvojio nijednu skupinu, već se umjesto toga usredotočio na to kako u rješavanje problema klimatskih promjena uključiti multilateralne organizacije i privatni sektor. Također je pozvao na što hitnije inovacije u području obnovljivih izvora energije.

Summit, koji traje do 12. prosinca, zabilježio je u četvrtak prvu pobjedu nakon što se izaslanici prihvatili novi fond UN-a za siromašne zemlje koje su pogođene klimatskim katastrofama poput ekstremnih poplava ili suša. No i dalje su podijeljeni oko budućnosti fosilnih goriva kao glavnog uzročnika klimatskih promjena. Europska unija obećala je "značajan" doprinos i želi da njezin primjer slijede zemlje čija su gospodarstva procvjetala u posljednjim desetljećima, poput Kine i UAE-a.

Global Mean Temperature Difference (°C) Compared to 1850-1900 average

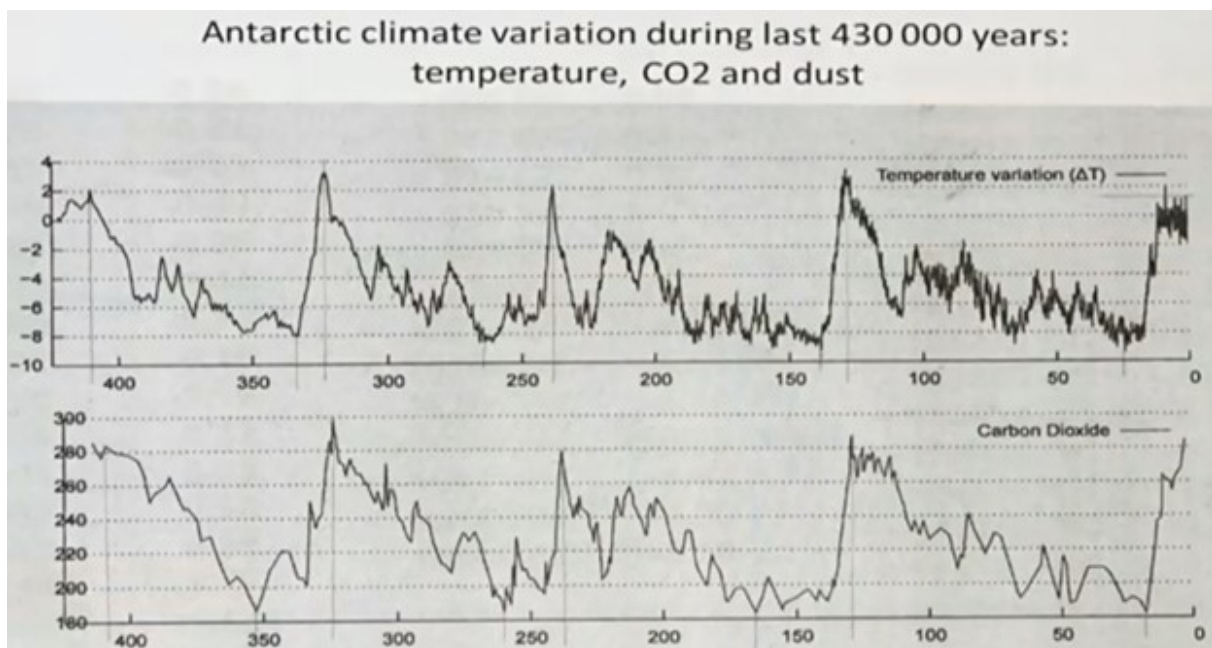
Dakle, od prisutnih (većina su možda došli u turistički obilazak) oko 90.000 predstavnika različitih organizacija, uglavnom državnih, raznih aktivista, na kojoj se trebaju odrediti daljnje mjere za „borbu protiv klimatskih promjena“, **ZAKLJUČENO JE DA DOBRI STARI PLIN, NAFTA I UGLJEN I DALJE OSTAJU GLAVNI POKRETAČI („TRANZICIJSKO GORIVO“) ZA**

DOBIVANJE ENERGIJE, A OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE PADAJU U DRUGI PLAN.

ZNAČI NISU U PITANJU KLIMATSKE PROMJENE, NEGO ENERGIJA (TREBALO JE 28 GODINA DA IM DOĐE DO MOZGA).

Jedini je kralj Charles III. pozvao na hitan oporavak okoliša (da je i od njega jedna pametna), a ja bih dodao na to i rješavanje gomile smeća od plastike do stvari koje se ne mogu reciklirati. Sada je Zemlja već zatrpana različitim vrstama i količinama otpada, a kakva je budućnost?

Obnovljivi izvori energije od vjetroelektrana do solara i baterija za električne automobile (koje su se pokazale i opasne, a na nižim temperaturama i neefikasne, kao i njihovi punjači koji ne rade na negativnim temperaturama) imaju većinu komponenti koje se ne mogu reciklirati. Nešto slično kao nuklearni otpad koji se pakuje u burad i sprema uglavnom u napuštene rudnike, a neke zemlje možda to bacaju i u oceane?! Nemam dokaza za to! A kolike su zalihe ruda potrebnih za proizvodnju obnovljivih izvora energije, a pogotovo litijevih baterija!?

Na slici su podaci promjena suvremene znanosti iz antarktičkog leda u zadnjih 430 000 godina, gdje je vidljiva jasna slika periodičnosti odnosa temperature na površini zemlje Antarktike i koncentracije porasta CO₂.

Izvor:

<https://clintel.org/>

<https://mail.google.com/mail/u/0/?pli=1#inbox/FMfcgzGwJSGtjctLrQQXNHjJFDNqtBSC>

<https://clintel.org/world-climate-declaration/>

<https://clintel.org/ne-borimo-se-protiv-prirode-prilagodimo-se/>

COP28: A revival of nuclear energy and a bright future for fossil fuels

Ross McKittrick: The only thing wrong with the globalist climate agenda — the people won't have it

Demetris Koutsoyiannis¹ * and Christos Vournas² : Revisiting the greenhouse effect—a hydrological perspective

Hina/HRT/Dnevnik

<https://hr.bloombergadria.com/ekonomija/svijet/46098/u-cetvrtak-pocinje-cop28-sto-morate-znati-o-ovoj-klimatskoj-konferenciji/news>

Gerber Zorislav